

REDACTIA
Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
pe 10 cor.; pe 1/4 de an
pe 10 cor.; pe 1 lună 2 cor.
pentru România pe un
an 4 coroane. —
pentru România și
teritoriile pe un an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napolază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecăre publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

Renegatul.

În analele crimelor celebre din
trecută întreaga, monstrul dela Sătmar
rămâne un tip ce multă vreme va
servi ca studiu psihologilor și crimi-
nalistilor. Va rămâne însă, mai presus
de toate, pildă eclatantă de ceea-ce
face din om mediul social în care
trăiește.

Istoricul întâmplării e de prisos
și mai repeta. Îl știe toată lumea.
Cât despre deslegarea finală, mai e încă
în momentul, tot atât de sguđuitor și
de înfricoșat, ca și actul din naintea tri-
bunalului, cu toate scenele lui tragice.

Abia în desbatere fiind procesul
criminal, și Ungurii de grabă venira
ne spună: că Papp Béla, căpetenia
criminală, care a versat sângele și a
urmat viața fratelui său, — nu e
magyar, nu-i Maghiar de viață vechie
de gentry, ci că el se trage din
trădătoare românească și că despre asta
nu sunt, chiar autentice.

Da, mă rog! Aci Ungurii numai
cât au găsit și admit acte, chiar au-
tentice despre originea românească a
faptului de-a lor!

Ci că Papp Gyula, tata lui Béla,
născut din satul Turcz (în comi-
tatul Ugocea) ca fecior de popă ro-
mânesc gr-cat., ear' acest din urmă a
fost simplu țeran în opinc și-l chema
Popu. — Gyula, feciorul popii,
ea să se căsătorească cu o orfană
nobil maghiar. Familia acesteia însă
mai așa s'a învoit la căsătorie, dacă
își lasă legea și neamul, și trece la
legea calvină ungurească. Și feciorul
popii — a făcut-o. Astfel Papp Gyula
renegat, pentru-ca să devină bărbat
de Unguroaice, cu care a dat naștere
unui ucigaș de frate Béla, ucisului fiu
mătur și în lume pribegitului Árpád.

S'o admitem dară și noi aceasta,
și Ungurii și presa lor numai acum
să ne cinstească nouă, Românilor,
caastă făptură zămisliată din sângele
renegat, numai acum, după-ce-l ved
în la ștreang. Dacă nu aici ajungea,
atunci boierul Papp Béla: Ungur
nu rămânea și mai departe, ca toți
meșii unguri, și om mare se făcea
în sinul nobilimei maghiare. — Așa
e, el ni-l cinstesc nouă, drept sânge
românesc.

Al vostru rămâne însă indeosebi
un; noi drept la el nu avem! Lă-
dănu-l, cum tatăl său lăpădatu-s'a
neamul și de legea noastră, pentru-
prin fiul său Béla — neamului adop-
tă dea o expresie fidelă, o intru-
te vedită a formațiunii, ce se poate
în acel mediu social, în care s'a
zidit și a crescut acel Béla.

Credincios și nedeslipit de rămă-
neamului și bisericeii sale, Papp
Béla de lângă Sătmar nici odată n'ar
ajuns să dea naștere unui Béla de
ucigaș de frate și cu grumazii
și spânzurătoare.

Pentru nația română deci — acest
monstru n'a existat și nu există, decât
o pildă vie, ca o vie figură ză-
misliată din sângele unui renegat!

Renegat! — Cu ce frică și cu-
tremur rostim acest cuvânt, dacă simț
de neam și suflet curat avem! Doar
renegații unui popor monstri sunt, lă-
pădaturile societății, din care s'a scurs,
pentru-ca societatea aceasta curată și
neprihănită să rămâie de-apururi.

Și e trist, că Maghiarii tocmai
de-aseenea ipochimenii se bucură și
cu predilecție pățimașă îi adoptă în
corpul lor național.

Dar' bine, renegatismul este unu
din cele mai negre și mai grozave pē-
cate în lume! Și totuși se poate, ca
un popor cu aspirații de mare viitor
să stăruie cu cerbicie a-și satura și
sporii neamul cu asemenea păcate?

Păcatul greu însă nu se șterge,
nu se iartă nici până în al șeptelea
neam. Pildă vădită avem de astă-dată
tocmai în cazul grozav, de care vor-
bim, și care ca o neagră fantomă ni-a
trecut tuturor pe dinaintea ochilor la
procesul sguđuitor dela Sătmar. Ear'
păcătoșul — nu este decât creatura
educațiunii ce a primit-o în mediul său
social.

Eată, într'adevăr ce scrie un Un-
gur din Sătmar, din acest incident, în
„Pești Napló“, numărul de la 24 Maiu:

„P' aici, prin Nyir și prin jurul lacu-
lui Ecsed nu impune nici un fel de supe-
rioritate sufletească, ci impune trăsura cu
patru cai, chiar dacă acești cai sunt de
erariului. Și apoi, se înțelege, să mai fie
și proprietate, moșie întinsă. Poporul își
aduce încă aminte de domniul carl aveau
sute de miș jugăre de pământ, își aduce
aminte de chefurile carl au dat însemnă-
tate deceniului când s'au pretrecut, dar de
Kölcsey, Deák Ferencz ori Bessenyei po-
porul nu-și aduce aminte... Strămoșii in-
spectoșilor de șosele de p' aici, atât de bo-
gați în titluri de nobleță vechie, au tocat
în chefurii, pe vremuri, sate și moșii în-
tregi. Pământul acesta e patria proprieta-
riilor falșiți. Pap Béla însă poate că nici
inspector de șosele nu ajungea, de oare-ce
n'avea nici emblemă nici predicat de no-
bleță. El numai atâta vreme era domn,
cât avea patru cai și sute jugăre de pā-
mânt; fără de acestea n'ar mai fi fost ni-
mic, nici scriitor la comitat, pentru-că
după asemenea slujbe așteaptă nepoții stră-
moșilor vestiți în resboai, ear Papp Béla,
la urma urmelor nu era de cât nepotul
unui popă valah, ear nu al mareșalului
de curte alui Rákoczy...

„Să muncească, se înțelege că nu se
gândeau. Pentru-că așa au crescut, ca de-
scendenți din adevărați domni...

Ear în țeara Ungurească adevē-
rații domni nu lucrează, ci toacă ave-
rea părintească ori fac ca Krivány,
care în zece ani, cât a chivernisit banii
publici, a furat 1,200.000 coroane
și chiar mai rău... ca Papp Béla, care
a omorât pe fratele său, în speranță
că va ajunge singur domn peste ave-
rea părintească. Că altfel nu mai putea
ține alături cu ceilalți „gentry“, ear
lui îi se cuvenea chiar rol, deoarece-ce
era ginerele vicișpanului...

Un descendent dintr'un renegat pă-
cătoș, parvenit într'o societate stricată,
eată Papp Béla. Îi era indicată calea
crimei. Slăbiciunile lui, scrie „Magyar
Szó“ (n-rul de la 24 c.), sunt însușiri

ale întregii societăți maghiare, crescută
să fugă după realizarea visului îmbo-
gătirii fără muncă și cât mai
iute. Ear „Budapesti Hirlap“ (de
la 25 c.) scrie:

„Singura impresie ce face asupra
noastră procesul de la Sătmar e că simțim
mirosul putreziciunii individuale și sociale.

„Asta ne izbește și ne întrebăm: oare
n'ar trebui să schimbăm radical sistemul
nostru de creștere?

Din fericire, în viața poporului
român lipsește această clasă de „gen-
try“. Ear „domni“, ajunși la avere prin
căsătorie cu streine, din neamul că-
roră să aducă în sinul poporului ro-
mân viții și slăbiciuni, d'asemeni sunt
excepțiuni. Din contră: chiar cazul cu
Papp Béla e o dovadă, că cine dintre
români se încuscrează cu Ungurii, sunt
niște renegați prin carl noi nu perdem
nimica, ear Ungurii câștigă cel mult—
oameni de nimica.

Să nu se lapede deci acum
patrioții de Papp Béla și de tot nea-
mul lui, că din obârșia lui romā-
nească el nici numele nu și l'a pă-
strat, ci e născut din mamă unguroaică,
din tată maghiarisat, și a fost crescut
în legea calvină... Cu un cuvânt tipul
de „gentry“ maghiar, îngâmflat chiar
și când tribunalul îl declară criminal.
Papp Béla parada adevă și în fața tri-
bunalului, spunând că nu va cere gra-
ție de la monarch, ci merge mândru
la — spânzurătoare... Tipuri de acestea
numai între Unguri se găsesc, indeo-
sebi printre descendenții de prin Sza-
bolcs al lui Rákoczy și Bercesényi.

De aceea nu' v'e rușinați, o bunii
patrioți, de criminalul Papp Béla, nici
nu mai încercați să ni l'aruncați noue
în cărcă, ci mai ales aduceți-vă aminte
de Schéchényi. „Suntem atât de puțin,
a zis marele vostru bărbat de stat, în
cât și patricidului trebuie să-i iertăm...
De ce n'ați aplica principiul acesta și
față de fiul renegatului, care între voi
a crescut și spiritul vostru l'a repre-
sintat... și în societate și naintea legii,
cu o bravură, că înși-vă rămâneți in-
lemniți.

„Episcopos Transsylvaniae“. La
insistența calvinilor, în frunte cu Bánffy, mi-
nistrul unguresc de culte Wlassics prin o
ordonanță a regulat chestia titlului cu „epi-
scopul ardelean“ așa fel, că d'aci încolo epi-
scopul romano-catolic din Alba-Iulia are să
se numească: Episcop romano-catolic al
Ardealului, spre deosebire de ceilalți doi
episcopi protestanți: sésesc și maghiar din
Transilvania. — În acest chip a crezut mi-
nistrul să îndestulească și capra și varza.
Se pare, că asta i-a succes.

Congres montanistic. În vara acea-
sta e vorba să se intrunescă în Ungaria
un congres montanistic, adevă al tuturor
minerilor din țeară. Programul congresu-
lui s'a și statorit deja: Situația minerilor
în Ungaria; organizarea lor și presa; lege
pentru protejia muncitorilor; Cassa so-
cietății în legătură cu legea montanistică;
afacerea locuinței și alimentării minerilor;
apărarea minerilor din patrie față cu mi-
nerii străini. — Timpul și locul congre-
sului se va statorî în curând.

Să lămurească. Garnisând cu oăvrile
obictuile, la carl nu vom răspunde, confrăți
de la Sibiu se plâng că le-am făcut ne-
dreptate când i-am acusat de schimbare la
față, în urma publicării articolelor pri-
vitoare la „era nouă cea adevărată“. Ei
declară că articolul e scris de un fruntaș
de afară și că au rezervat față de unele
parți din articole.

De unele parți? De carl?
Și apoi vorba e aci de tendență. Autorul,
care n'ar e de altfel curajul să iscălească— nu
cumva e Nicolae Novac ori onorabilu
Pampu? — pledează pentru păresirea
politiceii noastre tradiționale. Aci e
punctul cardinal! Celelalte sunt fleacuri,
mai ales că în patru articole îi dă zor in-
tr'una cu organizarea nouă, fără să spună
ce fel să fie și cine să pornească această
organizare, în vederea adevăratei ere noue!
Ear' față de tendența aceasta, confrăți
sibieni n'au făcut nici o rezervă și nu de-
clară nici acum că desaproabă această
tendență.

MANIFESTAREA BIHORULUI.

Intocmai ca anul trecut, așa și
acum, atacurile incualificabile ale „nea-
murilor“ în contra episcopului Goldis
și a nou alesului vicar Mangra, au
avut ca rezultat ca opinia publică să
se ridice cu toată tăria și să pună la
locul lor pe intriganți și înconștienți.
Atunci sute de comune, în frunte
cu preoții și învățătorii lor și cu în-
treaga obște, au manifestat încredere
și iubire nou alesului episcop, după
cum au protestat cu indignare și contra
atacurilor anonimilor și minorilor din
„autorizata“ de la Sibiu și bătrâna
de la Brașov.

Acțiunea paralelă recentă a ziarelor
„Magyar Szó“, „Tribuna“, „Controla“,
și „Egyetértés“ împotriva nou alesului
vicar Mangra a deșteptat și ea pe
Bihoreni și i-au făcut să țină con-
ferența despre care am dat ieri seamă.

Ce dovedește aceasta?
Dovedește, în primul rând, că cel
competent și în drept, poporul, în
frunte cu preoțimea și învățătorimea,
stă treaz și sare în luptă, când mână
sacrilege se ating de atonomia bise-
ricească română drept măritoare a
răsăritului.

Dovedește că Sinodul a lucrat
conform dorinții poporului când pentru
demitatea de vicar la Oradia a ales
pe P. C. Sa părintele Mangra.

Dovedește, mai pre sus de toate,
că cei 11 deputați din Bihor, cari pre-
tindeau să protesteze alegerea părintelui
Mangra în numele opiniei publice din
Bihor, nu numai că n'au spus adevărul,
dar s'au pus în vedită contradicție cu
alegătorii lor.

Intr'adevăr, ce palmă mai grozavă
putem să primească de cât ceea ce
li-s'a dat de preoții intrunși la Oradea-
mare?

Unde s'a mai ațut casuri ca
aceste: niște protopopi bătrâni să se
dea instrument unor elemente streine
de binele obștesc și cari venează nu-
mai interese egoiste, expunându-se

astfel la ocara meritată a tuturor credincioșilor peste cari ar fi să fie capi?

Eată școala lui Mețianu!
Roadele școlii sale le-a cules și fostul episcop, când a presidiat la înmormântarea sistemului său.

Cei cari n'au înțeles nici de atunci încoace că sistemul mețianist nu mai e permis să învie în diecesă Aradului, eată, gâstă și el din rodul școlii în care au crescut.

Și vor mai gusta.

Din Delegațiunii.

Eri, în 25 Maiu n., Delegațiunea ungară a ținut în sala de ședințe a casei magnaților o ședință plenară, în care din nou s'au adus în discuție afacerile trecute prin diferitele subcomisiuni. Dintre acestea, înainte de a începe, s'au primit și în plen, fără discuție, preliminarele de spese ale ministeriului comun de finanțe și ale înaltei curți comune de compturi. La poziția bugetului pentru ministeriul comun de războiu s'a provocat totuși și în plen o discuție mai lungă; indeosebi privitor la știrea recentă, că generalul Beck din Alba-Iulia a vrut să șteargă inscripțiile maghiare din casarma de-acolo, delegații Mohay și Zeik au cerut deslușiri în cauză dela ministrul de războiu, care li-a dat răspuns liniștitor.

Manifestul Ligei.

Liga Culturală din București a lansat următorul manifest către țeară:

Români,

Doi ani sunt de când Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor nu a mai luat parte la meetinguri de protestare, contra persecuțiilor nedemne, aduse cu atâta brutalitate și sălbăcie de autoritățile ungurești în contra fraților noștri, supuși coroanei Habsburgice.

Speranța, credința în bine, caracteristica lealului, dreptului și bunului popor românesc, a fost îndemnul de a lăsa timpulul să deservă ceea ce părea că se începe.

În fața simptomelor dătătoare de dulce speranțe ce se iviau printre bărbaiți de stat maghiari, se crezuse un moment, că pentru Românii de peste munți, avea să se ivească o eră nouă, o eră de legalitate, de drept și echitate.

Dar' speranța unora și iluziile altora s'au dovedit lipsite de ori-ce temei.

Juțul continuă a apăsa, Românii continuă a suferi.

Români,

Azi întunerecul s'a risipit și lămurite se văd eărăși liniile mari ale situațiunii fraților noștri de peste hotare.

Chestiunea națională se impune din nou și poate mai cu temei de cât ori când, atențiunii noastre a tuturor.

Români,

Dujmanii rasei noastre au îndrăznit chiar să proclame, în templul justiției, că până și marele erou al românismului Iancu, ar fi fost un criminal, pentru-că viețuța și-o jertfise în lupta sfântă pentru liberarea poporului său de sub seculara tiranie maghiară, și scut puternic a fost și supus credincios și fără șovăială pentru Tronul și dinastia Habsburgilor. Valuri de indignare revărsate s'au în inimile Românilor în fața acestei păgâne atingeri ce s'a adus uneia dintre cele mai ideale figuri istorice ale neamului nostru.

În loc de o legitimă satisfacție ce trebuia să dea Românilor, guvernul maghiar a pornit o nouă goană în contra lor. Trei tineri universitari români au fost țirși la bara de judecată a dujmanilor lor și au fost condamnați la pușcărie pentru-că în-cununaseră cu flori sfântă țărână ce acopere osemintele Iancului.

Abia întors în comuna sa, părintele doctor Lucaciu, a fost din nou dat în judecată și condamnat la pedeapsă sigură. În același timp procesele în contra ziarelor naționale din Transilvania se țin lanț și osândele tind a frânge rezistența celor ce luptă pentru mărirea neamului nostru.

Români,

Ar trebui să fim puși la minte și vestejiți la suflet, ca în fața acestei noue deslănțiri a furiei maghiare să stăm nepăsători.

Lupta națională, pe care Liga a început-o în țeară, Liga o va duce înainte.

Când e vorba de existența celor trei milioane de Români, e vorba de a noastră proprie existență. Inima ne spune, că trebuie să stărim cu toții, cu mic cu mare, fără distincție de partide, în ajutorul celor isbiți fără milă în cel mai primordial și mai sfânt drept, dreptul de a trăi ca Români, cum au fost răscuși ei și m și din moșii lor.

Români,

În noua ei acțiune stabilită în multe conferințe intime, Liga contează pe adesiunea leală și pe devotamentul sincer al tuturor Românilor din această patrie liberă și independentă.

În curând veți fi chemați a da concursul vostru Ligei și cauzei pe care ea o susține. Liga fiind o instituție în afară de ori-ce sferă politică militată, este considerată azi de către dujmanii noștri ca o formidabilă cetățuie de apărare națională. Să-ți menținem această reputațiune în ochii vrăjmașilor noștri.

Să uităm micile miserii trecătoare, și într'un gând și într'o singură pornire a sufletelor noastre să ne avântăm cu toții, din ori-ce partid am fi, la înălțimea datoriei pe care simțirea patriotică ni-o indică.

Așteptați cuvântul de ordin al Ligei și înrolați-vă cu toții sub steagul ei, căci, ca în trecut, așa și de astădată, Liga cu concursul vostru ține să dea un nou și puternic avânt chestiunii naționale.

Comitetul central executiv al
Ligei Culturale.

Banca generală de asigurare mutuală „Transilvania” în Sibiu.

Estragem din „Biztosítási és Közgazdasági Lapok” sub titlul de sus următoarele:

Este o ciudată ironie a sorții, că toate acele asociațiuni de asigurare maghiare, care în cele 3 decenii ultime prin „entuziasm patriotic” sau prin o altă împregiurare au fost aduse la viață, de la prima până la ultima au falimentat (elbuktak) în mod rușinos sau după o grea agonie de mai mulți ani și-au încheiat existența prin o fuziune nu tocmai glorioasă.

Cu atât mai mult este lucru surprinzător, că „Transilvania”, care s'a întemeiat în Sibiu, și care s'a născut din aspirațiunile națiunii române, există până astăzi, ba chiar prosperează în mod frumos, câștigându-și și o frumoasă avere, cu toate că operează într'o țeară mai restrânsă a patriei. Această aserțiune a noastră o facem pe baza raportului anual din anul trecut al institutului.

Întreprinderile avantajoase ale Transilvaniei le dovedește împregiurarea, că pe când afacerile de foc în anul expirat au fost pe întreaga linie bogate în pagube, „Transilvania” a suferit o pagubă de numai 38.821 fl., care își găsește o bogată acoperire în suma totală a percepțiunilor pentru premiul de 179.182 fl. Dauna relativă a institutului este în raport cu risicul per 31.829,778 fl. abia 0,001. — În secțiunea asigurațiilor contra incendiului s'au folosit 39.590 fl pentru premiul de reasigurare, pe când solvirile, portul postal și alte cheltuieli au fost de 37.482 fl. Diferitele rezerve ale „Transilvaniei” au fost în secțiunea focului de 49.500 fl. Excedentul de 3453 fl

În secția pentru asigurări asupra vieții s'au edat 1019 polițe despre un capital asigurat de 883.522 fl. și prin această secțiune a acestei secțiuni s'a urcat la 5993 polițe care sună asupra sumei de 4.706.476 fl.

Și venitele totale ale secțiunii de asigurare asupra vieții sunt foarte remarcabile. Ele sunt de 687.211 fl., din care 152.621 sunt venite de premii pro 1899, 492.621 de rezerve de premii și 8749 fl. transport de premii. Secțiunea de asigurare asupra vieții a solvit în acest an membrilor ei mai multe daune, de cât era de așteptat, cu toată suma de 77.130 fl și cu toate acestea rezervele în totalul au crescut. — Averei totală a societății a ajuns în anul acesta suma de 1.092.282 fl., ceea ce pentru un institut de provincie desigur este o sumă însemnată dovedind o bună administrație.

Acestea arată în trăsături scurte rimele afacerilor „Transilvaniei”. Nu este permis să uităm a aminti aci, că astăzi ea este singura asociațiune de asigurare, care crește și înflorește în patria noastră. Această florire a institutului este meritul președintelui Bruker și a directorului executiv Brich, care cu precauțiune necesară și cunoștință de afaceri au condus „Transilvania” și n'au expus-o nici când pericolului concurenței fără margini. De la conducerea „Transilvaniei” s'ar pură învăța și la „Asociațiunea economilor” („Gazdak Szövetkezet”) stăpânire de sine și modestie.

Dela „Enciclopedia-Română” cetire.

— UNA LA ZI. —

Botniță—câpăstru.

Vol. I p. 64.

Notă. Va să zică câpăstru, adică fruct frumos ar suna astfel modificată primele litere „Moartea lui Fulger” a lui Cosbuc, în care s'a fuge cu „frun” în dinți și capul gol”; după de am trebui să cetim astfel:

„In goana robului un sol
„Cu botnița 'n dinți și 'n capul gol”.

Noutăți

Arad, 26 Maiu 1901.

Din Oradea-Mare primim știri că în conferința preoțească ce ținut drept protestare împotriva celor 11 deputați bihoreni, cari s'au în contradicție cu sentimentul public s'a ales o comisie compusă din preoți Andreiu Horvat și Teodor Sădău dl învățător Romul Popa și dl

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Curiosități de-ale limbii românești.

Curioase lucruri are și limba românească! După legile rostirii noastre, bunăoară, o silabă nu poate să aibă mai mult de cinci anumite consonante dentale, rostite printre dinți, ear' acestea să fie așa așezate, ca vocala să fie la mijloc. În vorba crâng avem patru consonante, dar' toate patru se pot rosti (dimpreună cu vocala) printre dinți. Probați s'o roștiți, cu dinții strinși și cu buzele puțin desfăcute: nici buzele nu le veți mișca de loc, nici dinții. Cuvinte de o silabă, cari au mai multe consonante, cinci, sunt în limba noastră puține: strâng, strîmt, strîns, strîmb, strung etc. și băgați de seamă că în toate trebuie să fie s și r la început (sau ș ori z). Fără r nu se poate. Cu șese consonante n'ar putea exista o silabă, decât compusă din tot câte doi s, t, și r, deci un strîst, care s'ar rosti printre dinții strinși fără mișcarea buzelor.

Acestea nu sunt curiosități ale limbii Dar eată o curiozitate. Este în limba noastră un cuvânt de trei silabe, cine îl caută, o să-l afle, sau din șapte litere. Acum e

natural, că dacă tai dintr'acest cuvânt două litere dela sfârșit, au să-ți rămână cinci litere. Și într'adevăr rămân cinci. Dar' nu e același lucru cu silabele. Dacă tai o silabă dela sfârșit, în loc să ai două silabe în urmă, ai patru! Vedeți, că trei minus unu, este egal cu doi, e o lege adevărată numai în matematică, în limbă trei minus unul face patru, câte-odată!

Știți, că în limba noastră sunt cuvinte, care se pot ceti întors și rămân tot același. Mai scurte sunt multe, ca: sas, pup, coc, Sas, rar, etc. Frumoase sunt acelea de două silabe ca: potop, cazac, cojoc. Frasa eliptică: atâta loc, ocol atâta! se poate ceti și de-a îndărătele, ovreiește. E curios însă un verb românesc. Acesta se poate ceti și întors, dar' ce ție mirarea e, că, cetindu-l invers, în loc să ai un verb, ai trei! Cine are vreme, poate să l caute.

Și eărăși, sunt cuvinte curioase, din care poți tăia pe rînd câte o literă, fie de la început, fie dela coadă, și ce rămâne, e alt cuvânt. Așa d. e. drac. Tai pe d, rămâne rac apoi ac. Tot așa plac. D-voastră puteți să vă căutați singuri exemple. Dar băgați de seamă: eu știu un adiectiv de patru litere, căruia poți să-ți tai litera dela început, ca să ai alt cuvânt. Pân'aci lucrul e în regulă. Dar ceea-ce nu e în regulă, este, că tăind o literă, în loc să scadă, s'a-

dau, astfel că se dublează: în loc să ai din patru litere trei, ai opt. Lucrul însă nu e de mirare, căci e basat pe un chitibus gramatical, în special sintactic. Dacă aș scrie corect, ca sintactic, lucrul ar fi cu neputință. Fără îndoială, o să vă mirați ce caută sintactica în scrierea unui singur cuvânt, căci cu scrierea cuvintelor are de-a face ortografia. Dar din capul locului vă spun, că acel cuvânt e scris corect ortografic și nu e nici o „șmecherie” ortografică în ce vă spun.

Știți apoi, că un scriitor bun se ferește de cacofonii, adică de repetarea aceleiași silabe în șir, d. e. mama m'a măritat, sau a unui sunet prea ascuțit (d. e. t), d. e. „țin în dinți ascuțitul cuțit și țipă beți” etc., o frasă care par'că e țipăt de șoarece. În poezie însă, poetul de multe-ori imitează sunete de-ale naturii, și atunci îngrămădirea aceleiași consonante sau vocale (afară de t), în loc să fie cacofonie, e o frumusețe. Alexandri zice, despre hergelia din Dan căpitan de plaiu, că venia potop rotopitor, îngrămădind trei p, trei t și cinci o, ca să imiteze vetelele cailor. Acel to. repetat de trei ori e sunetul galopului. Și ca să facă această frumusețe de sunete, Alexandri a îndrăznit chiar să creeze un cuvânt: na e românește nici un verb a rotopi, și nu e vorbă existentă rotopitor. Dar' e mai mult decât atâta. Alexandri zice: „Deodată se

aude un tropot pe pământ, un tropot copite, potop rotopitor”. Eată în două surt îngrămădiți: 10 t și 8 p.

Dintre câte cacofonii din repetarea labei știu eu, fie cetite, fie căutate de cea mai frumoasă, și urțiană e frumusețe: s'a întâlnit cucu cu cucușia Cine la rînd! Asta am cetit-o, era însă așezese acu ca cucu cu cucușia, o frasă în te pierzi rostind-o rar, silabă, de silabă ori pieri prea multe silabe, ori prea puține. Ca glumă, într'o zi, privind un lan de piță nu prea des răsărită, am zis unușten: Știi tu ce e românește frasa ra ra ra ra ra? Prietinel meu m'a prins mirare, văzînd că-i număr pe degete ra și-l asigur că e o frasă cu înțeles și spun, dacă ultimul ra îl completezi cu piță. Eu mă gândeam la frasa: Ra ra ra ra rapiță țărani dacă... etc.

Lucrul acesta e o jucărie; dar cum, o jucărie frumoasă, căci e unușten poți face o frasă, în care să ai șapte ra după altul, și jucăria aceasta e potop rotopitor. Acum, pentru-că trăiesc în eu nu mă cred mai deștept decât d-voastră trăiți poate la sat, și știu bine d-voastră puteți găsi frase în care perlada câte de cinci-șase ori aude labă într'o frasă.

O cacofonie stranică, găsită de-a cu scopul de a încerca și de-a încerca

Aurel Lazar, care să aducă... P. S. Sale... Goldiş hotărârile confe-

şireşii, adevă vor să facă pe şireşii... autoritatei dela Sibiu. In...

Memorabila... din 4 Iunie de mai anul trecut, autoritatea spusese că au participat...

Protestul „Nagyvárad“ (dela 24 c.)... autoritatea a declarat (desigur in urma...

Comisari guverniali la şcolile medii... din Braşov. Ministrul de culte şi...

Cateheţii definitiv dela şcolile din... pe temelul unui ordin mai nou al...

Cursurile administrative pentru no... Proiectul de lege relativ la cu-ti-

de rostire a vorbitorului, este acea... ouşle. Un străin, care ştie puţin...

de răsunet, şi nu mi-e că obosesc şi... dar mi-e că obosiţi d-voastră...

de vreau să vă las şi vreme, ca se gâ... pe care le-am pomenit mai...

atunci să ştiţi, că n'astept să fiu... mie mi place să le spun, şi ştiu de-

G. Coşbuc.

Pentru înţelegerea mai repede: „Câte ouş... proaspete? Câte nouă, câte vouch?”

Brutalităţi la miliţie. O foaie germană... din Graz aduce un nou cas de brutalitate...

Himen. Dl Eugen Sudreşian, candidat... de preot şi-a sârbat cununia in 1/14 Maiu...

Pentru „secundă” — la moarte. Nu... e tocmai de toate zilele caşul, ce se anunţă...

Un cas caracteristic cetim într'o foaie... locală: Eri — zice — am scris, că şcolă...

Păcătoşenia unui notar. Ni-se scrie din... Cuiedi (com. Aradului): In procesul pornit...

de rostire a vorbitorului, este acea... ouşle. Un străin, care ştie puţin...

Logodnă Dl Efrem Moldovan, învăţă... tor in Peclca s'a fidanţat cu vâduva Marita...

Incendii mari Eri pe la orele 10 in... ante de amezzi un foc groaznic a izbucnit...

Asemenea şi in Budapesta s'au aprins... azi-noapte două fabrici. — Una e „Fabrica...

fel şi astfel stângerea e mult îngreunată... in ajutorul localisării a eşit şi miliţia.

Impăratul Wilhelm al Germaniei, pre... cum spune „Intransigant“ din isvor acre-

Primatele din Praga consilier secret... Foaia oficială austriacă, in numărul din...

Un oficer tăiat de tren. O groaznică... nenorocire s'a întâmplat Marţi dimineaţa...

Oficerul Tulea, din Târgovişte, venea... cu trenul Nr. 142 din Verciorova spre Ca-

El era însărcinat să conducă două va... goane cu cai ai şcoalei de cavalerie din...

Ajuns in gara Titu, el voi să sară... jos din tren, mai înainte ca acesta să oprească.

Din nenorocire, pelerina şi sabia i-se... încurcă în scara vagonului, aşa că el căzu...

Patru vagoane trecură peste neferici... tul oficer, tăindu-l in două pe la mijloc.

Moartea lui a fost instantanee. Cadavru... nefericitului a fost lăsat...

Vestea acestei groaznice nenorociri a... produs impresie atât asupra călătorilor aflaţi...

Dela Reuniunea de lectură română... din Timişoara ni se trimite spre publicare...

Concert şi teatru in Bozovicia. Corul... vocal bisericesc gr. ort. român din Bozo-

Statua Mântuitorului pe Vezuv. Un... comitet compus din cetăţeni neapolitan şi...

O crimă In 23 l. c. n., un cas pe... cât de curios, pe atât de condamnat s'a...

So'đaşi revoltaţi. Din Roma se tele... grafează, că vre-o 30 soldaţi din fortăreaţa...

Grozăvenile unui nebun. Se anunţă... din Zürich, că într'o comună din apropiere...

Intunecimea de soare. Natura, care... cu atâta generozitate şi belşug îşi revarsă...

„Economia naţională“, revistă econo... mică, statistică şi financiară, apere lunar in...

De necrezut! Mi de mulţumiri şi scri... sorii de recunoştinţă adevăresc, că „Fluidul...

Orb am fost deja, şi numai „Fluidul... Elsa“ de Feller mi-a salvat lumina ochilor...

ULTIME STIRI.

Londra, 25 Maiu. După ştirile so... site, Burii în lupta dela Vryheid, unde...

O altă telegramă ves'este, că Burii... înainte de a părăsi Heilbornul, au prins...

Vena, 25 Maiu. Azi s'au făcut alegeri... comunale in 20 cercuri. In 17 locuri au...

ULTIM CUVENT.

Nea Ion se duce la un fotograf să-şi facă portretul. — Cum doreşti să te fotografiezi? — Fa-mă cu o carte in mână şi...

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Red. respons.: Ioan Russu Şirianu.

1726 szám.

1900 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Fehérvary Dezső nagyváradi és Riskás Albert vadász lakosoknak, kiknek csatlakozása ezuttal kimondaték a barakonyi gör. kel. román egyház végrehajtást szenvedő elleni 5015 korona 62 fillér és 160 korona tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. trvszék a borosjenői kir. jbiróság területén fekvő és a barakonyi községi 52 számú tljkvben A. I. (100—101) hrjzi számú ingatlan 106 korona; A. I. (106—107) 600 s 700 (1109—1110) (1367—1388) (1369—1370) (1637—1638) hrjzi számú ingatlan annak megemlése mellett, hogy a (106—107) hrjzi számú ingatlanon tlkvileg szereplő 72 számú ház leégett 2457 koronában megállapított kikiáltási árban az 1900 évi június hó 18 ik napjának délelőtti 10 órakor Barakony községházánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog el adatni u. m.:

1.) Ha a kikiáltási áron felül ígérlet nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

2.) Árverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 10 kor. 60 fillér és 245 kor. 70 fillért készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszt. rend. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezésével kiállított elősmervényt átszolgáltatni.

3. A vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 45 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. december 6-án 39425. I. M. sz. a. kelt rendeletében előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bíróság a bánatpénzt az utolsó részletbe fogja beszámítani. Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság telekkönyvi hatóságánál és Barakony, Somoskesz, Apáti község e'öljáróságánál megtekinthetők.

Borosjenői kir. jbiróság tkvi hatóság, 1900. márczius hó 12-én.

448 1—1

Bittó, kir. járásbíró.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se scotesc în coroane și după 50 chiloame, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (10) chiloame).

Prețurile dela 18 Maiu n.

In Arad:

Grăul cel mai bun . . .	cor. 7.20—7.50.
Cucuruz	5.20—5.40.
Săcară	5.50—5.70.
Orz	5.40—5.03.
Ovăsa	4.40—4.60.

Cursul pieții din Arad.

Hartie-monetă română	Cump. d. 9.48 vând	9.79
Lire turcești		—
Imperiali (15 R. aur)	18.90	19.—
Ruble rusești 100 r	126.—	12.—
Galbeni	5.68	5.68
Napoleon-d'or	9.48	9.55
100 Marce germane	58.50	58.98
Livre sterling	11.90	12.54

S p i r t :

25 Aprilie

Spirit rafinat, cu toptanu	115.—
" " cu micu	118.—
" brut cu toptanu	118.—
" " cu mic	116.—

Porci :

(Piața Steinbruch)

Ungari, greutate :	
hătrani 380—400 kg.	52—54 cr. p. kg.
tineri 320—390 "	55—56. " " "
" 250—320 "	54—55. " " "
" până 250 "	54—56. " " "
mijlocii 240—260 "	" " "

„Foaia Pedagogică“, ce deia al IV-lea an apare lunar în Sibiu, întindere de două coale, sub direc dlui prof. Dr. D. P. Barcianu, are Nr. 5 (din Maiu) următorul cupri:

Manualele de școală. Tractat de Trunk, prelucrat liber de George Dragolea (Urmare). — Modele de lecțiuni: Cumpes și Căntarul, Două lecții din fizică pentru anul al V-lea, de Dr. Ioan Stroia. — Ap cieri importante la dotarea și poziția tuală a învățătorului român, de Iosif cean, învăț. — Din literatura școlară. Informațiuni. — Felurimi.

Abonamentul pe an: 6 coroane — Ca unica foaie bună și de cialitate, ce-o avem pe terenul dagogie, o recomandăm călduros turor învățătorilor noștri.

Tipografia
„Tribuna Poporului“
 arangiată fiind cu material
 primește spre executare:
 Tipărituri Cărți, Ori-ce
 de bască, Broșuri, tipărit
 Invitări Anunțuri fe-
 la nunta, nebrale, etc
Cele mai
moderate prețuri.

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

- 1.) „Amicu Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul — — — — — „ 1.— ”
- 2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul — — — — — „ 2.— ”
- 3.) „Judecătorille cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ —80 ”
- 4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Pacățianu, prețul — — — — — „ 2.— ”
- 5.) „Principiile politiceii“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Pacățianu —prețul — — — — — „ 4.— ”
- 6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul. — — — — — „ 2,50 ”
- 7.) „Războiul pentru neatărare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului „ 1,20 ”
Prețul „Coroanei“ — — — — — „ 1,60 ”
- 8.) „Din vremuri apuse“ — de Judita Secula născ. Truția — prețul — — — — — „ 1.— ”
- 9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, prețul — — — — — „ 1.— ”
- 10.) „Teoria Dramel“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — — „ 3,60 ”
- 11.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — — „ 1,60 ”
- 12.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — — „ 5.— ”
- 13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — — „ 1,50 ”
- 14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz prețul — „ 1,20 ”
- 15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 8 la 5 coroane.

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fileri spese postale.